

KODEKS ETYKI BADAŃ NAUKOWYCH

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji

ROZDZIAŁ I: Zasady Ogólne

§ 1. Kodeks określa standardy etyczne prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi w Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytucie Technologii Eksploatacji.

§ 2. Każde badanie naukowe z udziałem ludzi wymaga weryfikacji etycznej przed jego rozpoczęciem.

§ 3. Organem powołanym do czuwania nad przestrzeganiem niniejszego Kodeksu oraz wydawania opinii etycznych jest Komisja ds. Etyki Badań Naukowych.

ROZDZIAŁ II: Status Badań Anonimowych (Zwolnienie z pełnej procedury)

§ 4. Instytut uznaje autonomię badawczą oraz potrzebę redukcji barier biurokratycznych w przypadku projektów o minimalnym ryzyku.

§ 5. Badania wykorzystujące wyłącznie anonimowe kwestionariusze, ankiety oraz sondaże są zwolnione z obowiązku przechodzenia pełnej procedury recenzenckiej przez cały skład Komisji.

§ 6. Za badanie anonimowe uznaje się procedurę, w której:

1. Nie zbiera się danych osobowych (imię, nazwisko, e-mail, PESEL, numer telefonu).
2. Systemy teleinformatyczne (w przypadku ankiet online) są skonfigurowane tak, aby nie rejestrować adresów IP respondentów.
3. Konstrukcja pytań uniemożliwia identyfikację tożsamości uczestnika na podstawie kombinacji cech demograficznych.

ROZDZIAŁ III: Procedura Uproszczona

§ 7. W przypadku badań zdefiniowanych w § 5 i § 6, badacz składa do Komisji jedynie *Kwestionariusz Oceny Ryzyka* stanowiący Załącznik nr 1 do niniejszego Kodeksu.

§ 8. Decyzję o Zwolnieniu z oceny / Zatwierdzeniu w trybie uproszczonym (Status: Exempt) podejmuje jednoosobowo Przewodniczący Komisji w terminie do 3 dni roboczych.

§ 9. Badacz otrzymuje oficjalny Certyfikat Statusu Etycznego Badania (w języku polskim lub angielskim) wraz z nadanym unikalnym numerem ewidencyjnym, uprawniający do publikacji wyników w międzynarodowych czasopismach naukowych stanowiące Załączniki nr 2 i 3 do niniejszego Kodeksu.

ROZDZIAŁ IV – Procedura Pełna

§ 10. Jeżeli na podstawie Kwestionariusza Oceny Ryzyka, stanowiącego Załącznik nr 1, badanie nie spełnia warunków zastosowania procedury uproszczonej, podlega pełnej ocenie etycznej.

§ 11. Pełnej oceny dokonuje Komisja Doraźna w składzie trzech osób, powoływana przez Dyrektora Instytutu.

§ 12. Badacz przekazuje Komisji, oprócz Kwestionariusza Oceny Ryzyka, materiały niezbędne do oceny badania, w szczególności opis badania, narzędzia badawcze oraz – jeżeli dotyczy – informację dla uczestnika i sposób uzyskania świadomej zgody.

§ 13. Komisja ocenia w szczególności:

1. dobrowolność udziału i sposób uzyskania świadomej zgody;
2. potencjalne ryzyko dla uczestników;
3. ochronę prywatności i poufności danych;
4. sposób rekrutacji uczestników;
5. środki ochrony osób należących do grup wymagających szczególnej ochrony;
6. zgodność badania z zasadami etyki badań naukowych.

§ 14. Komisja może zwrócić się do badacza o dodatkowe wyjaśnienia lub wprowadzenie zmian w planowanym badaniu.

§ 15. Komisja podejmuje decyzję zwykłą większością głosów.

§ 16. Komisja może:

1. zatwierdzić badanie;

2. zatwierdzić badanie pod warunkiem wprowadzenia wskazanych zmian;
3. odmówić zatwierdzenia badania.

§ 17. Wynik oceny dokumentowany jest poprzez wydanie Certyfikatu Statusu Etycznego Badania (w języku polskim lub angielskim), stanowiących Załączniki nr 2 i 3.

§ 18. Badanie wymagające pełnej oceny etycznej może rozpocząć się dopiero po uzyskaniu pozytywnej decyzji Komisji.

ROZDZIAŁ V – Struktura i Tryb Pracy Komisji

§ 19. Organizacja oceny etycznej

1. W celu minimalizacji barier administracyjnych, ocena etyczna badań w Instytucie opiera się na strukturze Komisji Doraźnej (Ad-hoc), wyznaczanej przez Dyrektora Instytutu spośród pracowników naukowych.
2. W przypadku badań spełniających kryteria pełnej anonimowości (§ 5 i § 6), weryfikacji kwestionariusza dokonuje wyłącznie Przewodniczący Komisji Doraźnej w trybie jednoosobowym. Nie wymaga to zwoływania posiedzeń ani angażowania innych pracowników.
3. Komisja Doraźna w szerszym, 3-osobowym składzie jest powoływana przez Dyrektora wyłącznie w przypadkach spornych lub gdy badanie dotyczy grup wrażliwych (np. dzieci, osób chorych) i wykracza poza ramy zwykłej, anonimowej ankiety.

ROZDZIAŁ VI: Obowiązki Badacza przy Ankietach Anonimowych

§ 20. Mimo zwolnienia z pełnej procedury, badacz ma etyczny obowiązek umieszczenia na wstępie kwestionariusza informacji dla uczestnika zawierającej:

1. nazwę Instytutu i cel badania;
2. zapewnienie o dobrowolności i pełnej anonimowości;
3. informację, że wypełnienie ankiety oznacza wyrażenie zgody na udział.

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA

Nazwa badania:

.....

Kierownik badania / badacz odpowiedzialny:

.....

Projekt / źródło finansowania, jeżeli dotyczy:

.....

(Zaznacz właściwe: TAK / NIE)

Lp.	Kryterium oceny ryzyka	TAK	NIE
1.	Czy badanie jest w 100% anonimowe? (tj. nie zbiera się imion, nazwisk, adresów e-mail, numerów telefonów, numerów PESEL, a w przypadku ankiet online – nie rejestruje się adresów IP)	☐	☐
2.	Czy badani to wyłącznie osoby pełnoletnie (18+), posiadające pełną zdolność do czynności prawnych?	☐	☐
3.	Czy udział w badaniu jest całkowicie dobrowolny, a uczestnik może zrezygnować w dowolnym momencie bez ponoszenia konsekwencji?	☐	☐
4.	Czy treść pytań NIE dotyczy tematów wrażliwych/tabu? (np. doświadczeń przemocy, nielegalnych substancji, głębokich traum, intymnych szczegółów życia medycznego)	☐	☐
5.	Czy badanie wyklucza stosowanie tzw. instrukcji zwodniczej? (tj. badany od początku zna prawdziwy cel badania i nie jest wprowadzany w błąd)	☐	☐
6.	Czy do kwestionariusza dołączono wstęp informacyjny dla uczestnika (tzw. Świadomą Zgodę)?	☐	☐

Oświadczenie badacza:

Oświadczam, że powyższe dane są zgodne z prawdą, a badanie zostanie przeprowadzone z poszanowaniem zasad etyki naukowej.

.....

(podpis Badacza)

CERTYFIKAT STATUSU ETYCZNEGO BADANIA

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji

Komisja ds. Etyki Badań Naukowych

Numer ewidencyjny: KE/...../20.....

Tytuł badania:

.....

Kierownik badania / badacz odpowiedzialny:

.....

Projekt / źródło finansowania, jeżeli dotyczy:

.....

Na podstawie Kodeksu Etyki Badań Naukowych oraz przeprowadzonej oceny etycznej badania nadano status:

[] ZWOLNIONE Z PEŁNEJ OCENY ETYCZNEJ

[] ZATWIERDZONE

[] ZATWIERDZONE WARUNKOWO

[] NIEZATWIERDZONE

Uwagi – jeśli dotyczy:

.....
.....
.....
.....

Data wydania:

Miejsce wydania: Radom

.....

Przewodniczący Komisji ds. Etyki Badań Naukowych

imię i nazwisko, podpis

ETHICAL REVIEW CERTIFICATE

Łukasiewicz Research Network – Institute for Sustainable Technologies

Research Ethics Committee

Reference No.: KE/...../20.....

Research title:

.....

Principal investigator / researcher responsible:

.....

Project / funding source, if applicable:

.....

On the basis of the Code of Ethics for Scientific Research and the ethical review conducted, the study has been granted the following status:

[] EXEMPT FROM FULL ETHICAL REVIEW

[] ETHICAL APPROVAL GRANTED

[] CONDITIONAL APPROVAL

[] ETHICAL APPROVAL NOT GRANTED

Comments – if applicable:

.....
.....
.....
.....

Date of issue:

Place: Radom, Poland

.....

Chair of the Research Ethics Committee

name, surname and signature